

Інформаційні потоки оточують нас з усіх боків. Телевізор є у кожному домі, інколи навіть не один, а декілька. Незліченна кількість телевізійних та радіоканалів навпередбій «заряджають» нас новинами і подіями, що відбуваються у світі, країні, місті. Численні телевізійні розважальні програми обіцяють заповнити наше дозвілля і допомогти нам розслабитися після довгого трудового дня. Якої ж якості телевізійний продукт пропонують нам нині? Барвіста, приваблива обгортка. Але чим наповнений зміст? Яскраві голлівудські фільми (зауважте — зарубіжні, а не вітчизняні) пропонують нам різні типи сучасних героїв і ті цінності, які вони відстоюють у «нелегкій боротьбі» зі «злом». У який бік несуть нас води цього інформаційно-розважального цунамі? Які цінності формують у нашій свідомості фільми, ток-шоу зі скандальними новинами? Яких героїв наслідують молоді? І як уся ця «брендова філософія», що подається з теле- та кіноекранів, впливає на наше життя?

У далекому дитинстві вся моя родина — дідусь з бабусею, батько з мамою — традиційно щовечора сідали біля телевізора дивитися найпопулярнішу новинну програму в СРСР — «Время». Ця традиція й до сьогодні збереглася в багатьох сім'ях. Щоправда, програм новин стало набагато більше, та й самі новини стали іншими. Радикально змінилися акценти в новинах. Зрозуміло, що новини в СРСР були ідеологічними і спрямованими на підтримку владного режиму. Але, тим не менш, вони були завжди позитивними, розповідали про досягнення в галузі науки, культури, спорту. Після таких новин проймала гордість і за свою країну, і за свій народ! У них ніколи не показували відвертого насильства, хоча зрозуміло, що воно існувало в навколишньому світі. Після таких новин хотілося жити й працювати!

Переглядаючи сучасні новини, які, як нам кажуть, «відображають нашу реальність», я відчув на собі вплив, результат якого — погіршення настрою, депресія. Здавалося б, закономірно, якщо новини такі? Проаналізувавши сюжети й характер новин, стало зрозуміло, які підсвідомі установки закладаються глядачеві. Новинні агентства немов змагаються, чиї новини будуть кривавішими та скандальнішими. Усілякі авторські програми ведуть перелік кількості вбивств та зґвалтувань, скандалів. З екранів зникли вітчизняні науково-популярні програми. Зате особисте життя зірок кіно й театру, відомих політиків — як напоказ. Нині в моді скандали та розлучення в родинях. Ніби в нас із вами немає інших справ та інтересів. Зрозуміло, що суспільство таким не є, і цей негативний образ життя насильно нав'язується суспільству через ЗМІ.

Коли програми руйнівного типу тільки з'явилися на екранах, усі відчували огиду й щиро обурювалися, але продовжували дивитися. Це був так званий процес ломки свідомості. Адже це пробуджувало тваринний інтерес, тишило свідомість, порожню цікавість: чим же закінчиться драма, що розгортається в програмі? А зараз багато людей просто дивляться ці шоу і вже не обурюються. Чому? Тому що вже нав'язані відповідні установки на перегляд подібних передач, які диктують вам модель поведінки.

Чому люди не замислюються над тим, які плоди дають такі ось перегляди? Адже на очах багато ЗМІ творять деградацію суспільства, послаблюють позитивний настрій, волю людей, підривають моральні, культурно-моральні цінності? У результаті весь цей бруд непомітно для нас став нормою життя. Адже ми самі себе обдуримо, якщо скажемо, що ці програми на нас не впливають. Гаразд, люди старшого покоління мають хоч якийсь імунітет проти інформаційного вірусу, спираючись на досвід тих часів, коли фільми та програми були добрими, пізнавальними, спрямованими на формування високиморальних принципів у суспільстві, що стимулювали інтелектуальний розвиток особистості та пропаганду здорового способу життя. Але й наші бабусі та дідусі вже «підсажені» на нескінченні серіали. А молодь і взагалі залишилася сам на сам із цим інформаційним брудом, адже їм навіть ні з чим це порівняти, немає в них іншого досвіду! Вони з молодецьким запалом копіюють усе, що пропонують їм телевізійні програми.

Особливо хочеться відзначити негативний вплив на свідомість людини деяких західних фільмів, спрямованих на пропаганду споживацького ставлення в суспільстві. Такі фільми навіть не можна назвати елементами культури. Це отрута, яка вливається під наркозом у свідомість молоді в якості установок норм поведінки.

Процес формування й запис в підсвідомість людей потрібної інформації проходить наступним чином. Кіно саме по собі в цій якості, як розважальний продукт, передбачає відпочинок і розслаблення. Люди особливо не налаштовуються на аналіз сюжету, характеру героїв, стилю їх поведінки, відповідності історичним подіям. І через зоровий нерв сприймають інформацію, яка потрапляє просто в підсвідомість, минаючи процес аналізу. У момент емоційного сплеску вони отримують установки на норми поведінки. Але які це «норми»? Герої бойовиків за сюжетом фільму залишають після себе гори трупів та безліч красунь, з якими вони переспали. Це закладає в підсвідомість таку ж модель поведінки у глядачів. Зрозуміло, що не всі відразу схопляться за зброю й побіжать вбивати, але зерно посіяне, і за певних «критичних» обставин психіка людини може обрати підсвідомо цю модель поведінки.

Усі ви знаєте приклади того, коли в американських школах підлітки брали зброю і вбивали своїх однолітків та вчителів, а потім вкорочували собі віку. Влаштовували в мирному житті кривавий вестерн, просто як у бойовиках! У більшості художніх фільмах пропагують убивства, ніхто до пуття не показує, як насправді змінюється психіка вбивці, як його мучить совість і в що, зрештою, перетворюється його життя.

Більшість західних сучасних фільмів вкладає в підсвідомість людей думку, що найголовніше в житті — це гроші та споживацьке ставлення до світу! Нав'язуються руйнівні установки: живемо один раз, візьми від життя все, ніщо не важливе, крім грошей, задоволення можна отримувати тільки від сексу, любов і стосунки — це дрібниці, освіта — це дурня, морально-етичні цінності — це нісенітниця!

Оскільки інформаційний бруд ллється з екранів телевізора, кіно та радіо, то людина постійно перебуває під тиском цього негативу. Адже подивіться, за що борються головні герої більшості західних фільмів, якими «годують» наших глядачів? Вони заради грошей готові на все: зраду, убивство, розбій. Це прикривається тим, що, мовляв, крадемо та вбиваємо лиходіїв, які колись самі це нагабували. Відразу згадується фраза «грабуй нагабоване». Але ніхто не говорить, що це не робить людей кращими й чеснішими, а перетворює їх на таких самих лиходіїв, проти яких вони боролися.

Ще один феномен — це перекручення історії та зміна істинних якостей справжніх історичних особистостей. Взяти хоча б захоплюючий пригодницький фільм «Мумія», який подивилися багато людей в усьому світі. На перший погляд, це фільм хороший, з елементами фантастики, з гумором, без зайвих відвертих сцен насильства. Але... Головний антигерой у ньому — Імхотеп. За сюжетом фільму, це верховний жрець правлячого фараона Древнього Єгипту, який нібито колись зрадив його і вбив,

використовуючи чорну магію та допомогу своїх послідовників. Згодом він воскрес з мумії у живу людину. Можна сказати: ну й що? Нормальний нестандартний, цікавий сюжет, захоплюючий пригодницький фільм. Але я думаю, що мало хто після перегляду фільму пішов до бібліотеки та поцікавився, ким же насправді був цей видатний діяч стародавнього Єгипту — Імхотеп. Якщо запитати про це багатьох людей, які переглянули фільм, то вони (у кращому випадку) скажуть: «А-а-а, це з «Мумії. Це злий жрець, який знається на чорній магії». Насправді ж історія свідчить, що Імхотеп був видатним лікарем, верховним сановником при фараоніві Джосері, котрий у 2778 році до н. е. заснував третю династію. Імхотеп був талановитою людиною в багатьох сферах, він залишив після себе цілу золоту гору духовних висловів. Це був великий учений, а також зодчий, під керівництвом якого була побудована одна з перших східчастих пірамід, названа на честь фараона Джосера.

і виходить, що за допомогою гарного фільму, але з певною установкою, можна ввести в оману багатьох людей і штучно заблокувати їхню увагу до важливих духовних моментів історії. Що ж робити, запитаєте ви? Як захистити себе від цього руйнівного впливу? Вихід є! Він полягає у свідомій зміні установок, перемиканні домінації свідомості. Найкраще — аналізуйте те, що вам пропонують дивитися, і виявляйте установки. Тоді цього ви зможете навчити й інших. Адже багато людей не розуміють ситуації. А простіше за все, якщо не виходить аналізувати — не дивитися й не слухати негативних передач. Адже, по суті, усі ці розважальні шоу — це бізнес, у якому товаром виступає наша з вами увага. Споживачі формують ринок. Тобто, якщо споживачі в більшості своїй будуть щиро бажати й тягнутися до добра, дружби, кохання, радості, науки, то на такий попит виникне й бізнес-пропозиція. Використовуючи ті ж психологічні прийоми, наша теле- та кіноіндустрія зможе вкласти в суспільство творчі установки, створити програми, які налаштовуватимуть людей на позитив.

Окрім того, може, я скажу банальну фразу, але зараз одними з найнадійніших опор позитивної та корисної інформації залишаються бібліотеки та деякі сучасні книги. Я розумію, що не можливо ось так відразу відмовитися від телебачення та кіно. Але, думаю, багато хто з вас, їдучи за місто або на природу на кілька днів, помічали, що ніби з голови зняли «невидимий ковпак», який тисне на мозок і гнітить дух. Займіться саморозвитком, самопізнанням, читанням книг, спортом, вивченням іноземних мов, туризмом. Адже нас оточує цікавий, багатогранний світ. Багато залежить від молодих батьків, які на власному прикладі мають показувати достойну модель поведінки в сім'ї, привчати дітей до порядку, розвитку, спорту, а не залишати їх наодинці з продукцією Голлівуду. Духовне оздоровлення суспільства — складний процес, але його треба починати з однієї людини, тобто з кожного із нас. Адже довгий шлях починається з першого кроку.

Віктор Єфремов

учасник Міжнародної громадської організації «ЛАГОДА»